

Voorstel aan Gemeenteraad

Onderwerp

Rekenkamerrapport 'Energiebesparingsplicht en Informatieplicht Energiebesparing'

Voorstel

De gemeenteraad wordt voorgesteld: de conclusies en aanbevelingen in het rekenkamerrapport 'Energiebesparingsplicht en Informatieplicht Energiebesparing' over te nemen.

Inleiding

De Vereniging van Rekenkamers (VvR) laat ieder jaar een onderzoek uitvoeren waar lokale rekenkamers aan kunnen deelnemen. In 2024 was het thema 'Energiebesparingsplicht en Informatieplicht Energiebesparing'. De Vereniging van Rekenkamers en de Algemene Rekenkamer hebben ieder apart onderzoek gedaan naar de uitvoering van toezicht en handhaving van de Energiebesparingsplicht en Informatieplicht energiebesparing. Het onderzoek van de Algemene Rekenkamer richtte zich op de organisatie en resultaten van de energiebesparingsplicht op landelijk niveau, terwijl het Doe-Mee-onderzoek is gericht op de resultaten van toezicht en handhaving op decentraal niveau. Het Doe-Mee-onderzoek 2024 van de Vereniging van Rekenkamers verliep parallel aan het onderzoek van de Algemene Rekenkamer. De centrale onderzoeksvraag van het Doe-Mee-onderzoek was: Welke inspanningen plegen gemeenten en provincies bij het toezicht en de handhaving van de energiebesparingsplicht en de informatieplicht energiebesparing en wat zijn daarvan de resultaten?

Aan het Doe-Mee-onderzoek van de VvR namen 111 gemeenten, 12 provincies en 26 omgevingsdiensten deel. Ook de rekenkamers van de gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf en Sittard-Geleen hebben deelgenomen. Omdat deze gemeenten aangesloten zijn bij de Omgevingsdienst Zuid-Limburg publiceren de rekenkamers de bevindingen, conclusies en aanbevelingen in een gezamenlijk rapport.

Voorzitter	Secretaris
mr. Debbie Heesakkers	Mr. Debbie Steens

Beoogd effect

In het rekenkamerrapport gaan we in op de energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing en het toezicht daarop, op de uitvoering van het Doe-Mee onderzoek van de VvR, op hoofdlijnen de bevindingen en tot slot op de conclusies en aanbevelingen voor de gemeenteraden van Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf en Sittard-Geleen. In het rekenkamerrapport worden de resultaten van de vijf gemeenten met de landelijke gemiddelden vergeleken en worden de overeenkomsten en verschillen van de vijf gemeenten binnen de regio geanalyseerd.

Conclusies

De bevindingen van het onderzoek leiden tot de volgende conclusies:

- Met de Omgevingswet zijn al veel van de toezichthoudende taken op energiebesparing naar de Omgevingsdienst overgegaan. Het is volgens betrokkenen nog niet geheel helder wat wel en niet tot de basistaken hoort. Er zit een door sommige gemeenten gepercipieerde onhandige knip tussen enerzijds het toezicht op de energiebesparingsplicht en op (andere en kleinere) milieubelastende activiteiten en anderzijds bedrijven en instellingen die wel onder de basistaak vallen en horecabedrijven en kantoren die daar niet onder vallen.
- De sturing door gemeenten op de activiteiten van de Omgevingsdienst vindt plaats op basis van periodieke en niet optimale informatie die de Omgevingsdienst in voortgangsrapportages per jaar aanlevert. Niet optimaal omdat er bijvoorbeeld geen overkoepelende informatie over de resultaten op energiebesparing per gemeente voorhanden is. De gesprekken over verbetering van de sturingsinformatie worden gevoerd.
- Er is nog geen volledig overzicht van bedrijven en instellingen die onder de Energiebesparingsplicht en Informatieplicht energiebesparing vallen. Dat gaat naar verwachting landelijk opgepakt worden. Verwacht wordt dat het delen van gegevens van de energienetwerkbeheerders met gemeenten en omgevingsdiensten dat inzicht wel kan genereren.
- Er zijn niet expliciet aanvullende niet-basistaken op het gebied van de energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing door gemeenten belegd bij de Omgevingsdienst. Dus zijn er ook nog geen doelstellingen of Kritieke Prestatie Indicatoren (Kpi's) hierbij geformuleerd.
- Bij gemeenten is te weinig verantwoordingsinformatie aanwezig om de raden te informeren over de resultaten van het toezicht op de Energiebesparingsplicht en Informatieplicht energiebesparing.
- Er is bij de gemeenten en bij de Omgevingsdienst te weinig zicht op de met de maatregelen gerealiseerde en potentieel te realiseren energiebesparing bij de bedrijven in de gemeenten. Dat speelt bij meer gemeenten en omgevingsdiensten in Nederland. Daardoor kan de lokale overheid geen nadere of aanvullende doelen op energiebesparing stellen en de eventuele vorderingen daarop meten en beoordelen.

Aanbevelingen

Op basis hiervan doet de rekenkamer de volgende aanbevelingen.

1. Geef het college de opdracht heldere afspraken te maken met de omgevingsdienst Zuid-Limburg welke niet-basis taken op energiebesparing de Omgevingsdienst uitvoert en welke de gemeente uitvoert. Zorg dat deze afspraken helderheid geven over de verschillende rollen en taken.
2. Geef het college opdracht om binnen de reguliere P&C-cyclus en in relatie tot voorgaande aanbeveling inzichtelijk te maken hoe het budget dat ter beschikking wordt gesteld aan de Omgevingsdienst Zuid-Limburg tbv de Energiebesparingsplicht en Informatieplicht energiebesparing wordt bepaald (begroting) en besteed (rapportages en rekening).
3. Geef het college opdracht doelstellingen en KPI's te formuleren als er aanvullende niet-basis taken op het gebied van de Energiebesparingsplicht en Informatieplicht Energiebesparing door de gemeente bij de Omgevingsdienst belegd worden.
4. Geef het college opdracht concrete afspraken te maken om de sturings- en verantwoordingsinformatie van de omgevingsdienst te optimaliseren, zodat de activiteiten van de Omgevingsdienst te controleren zijn en inzicht wordt verworven in de resultaten van de energiebesparing per gemeente. Hierin kan met andere zuid Limburgse gemeente worden opgetrokken.
5. Geef het college opdracht u periodiek te informeren over de resultaten van het toezicht op de Energiebesparingsplicht en Informatieplicht energiebesparing.
6. Het college op te dragen om de raad te informeren over de wijze van implementatie van de aanbevelingen inclusief een concreet tijdpad.

Argumenten

Nvt

Kanttekeningen

In haar bestuurlijke reactie, die onderdeel uitmaakt van het voorliggende rekenkamerrapport, adviseert het college de aanbevelingen over te nemen en ziet deze als een bevestiging/versterking van de ingezette lijn.

Met betrekking tot de individuele aanbevelingen:

1. De verwachting is dat eind 2025 meer duidelijk wordt welke plus-taken in aanmerking komen om bij de OD-ZL te worden belegd en hoe dit gefinancierd wordt.
2. Het inzichtelijk maken van beschikbare budgetten en de wijze waarop deze enerzijds worden begroot en anderzijds worden besteed is reeds gestart. Dit is een van de aandachtspunten die tijdens recente accountoverleggen is besproken en die bij de OD-ZL een hoge prioriteit heeft gekregen om in 2025 uit te werken.
3. Op het moment dat de stappen onder punt 1 concreter worden, zullen de benodigde doelstellingen en KPI's worden herzien dan wel opnieuw worden geformuleerd. De data van deze KPI's moeten dan uiteraard ook landen in een informatievoorziening.

4. De ODZL heeft aangegeven te werken aan een verbeterde informatievoorziening waarmee gemeenten frequenter en uitgebreider worden geïnformeerd en waarmee het informatiehaat voor een groot gedeelte wordt weggenomen. De verwachting is dat deze informatievoorziening eind 2025 in gebruik wordt genomen.
5. Vanaf 2026 zullen middels een jaarlijkse raadsinformatiebrief de resultaten van het toezicht op de Energiebesparingsplichten Informatieplicht energiebesparing worden gedeeld.

Inclusie

nvt

Duurzaamheid

nvt

Financiën

nvt

Communicatie en Participatie

nvt

Vervolg

nvt

Openbare besluitenlijst

nvt

Bijlagen

Rapport energiebesparingsplicht Rekenkamer Sittard-Geleen

Voorstel aan Gemeenteraad	
Steller: Debbie Steens E-mail: debbie.steens@sittard-geleen.nl Team: rekenkamer Portefeuillehouder: I.A.M.H. Tillie	Reg. nummer : Reg. datum : 15 april 2025 Reg.nummer(s) bijlagen :